

Taxon Actaea simplex

Název taxonu	Actaea simplex
Vědecký název taxonu	Actaea simplex
Jména autorů, kteří taxon p...	(DC.) Wormsk.ex Fischer & Meyer...
Odrůda	‘Carbonella’
Český název	prorost lík
Synonyma (zahradnický pou..	Cimicifuga ramosa Nakai; Cimicifuga ussuriensis Oettingen Cimicifuga simplex (DC.) Wormsk. ex Turcz. Actaea matsumurae (Nakai) Compton
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Cimicifuga

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holartická květenná říše, Cirkumboreální oblast a Čínsko-japonská oblast
Biogeografické regiony - po..	ze severních čínských provincií přes Mongolsko do východní Sibiře

Zařazení

Fytocenologický původ	ptenofylofyt; podhorské a horské lesy, travnaté sklony hor, z pahorkatin k 3200 m n.m.
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Di - divoce rostoucí trvalka

Popisné a identifikační znaky

Habitus	vzpřímeně rostoucí trvalka, 0.6-1.4 m vysoká
Kořen	adventivní kořeny z tlustých černých oddenků
Výhony	jen vzácně větvené, s terminálními květenstvími
Listy	lysé, až třikrát peřenodílné s robustními, vejčitě trojúhlými, zubatými úkrojky
Květenství	nevětvené cylindrické hrozny až 0.3 m dlouhé
Květy	drobné, aktinomorfní, volnoplátéčné s 4-5 brzy opadavými, krémově bílými nebo purpurově naběhlými petaly, s množstvím bílých tyčinek a s 2-8 pestíky
Plody	neveliké, ve stěsnaných hroznech seskládané, bělavě pýřité měchýřky
Semena	hnědá, elipčitá, křídlatá

Možnost záměny taxonu (+..	zaměnitelná s jinými oboupohlavnými druhy podrodu <i>Cimicifuga</i> s bílými staminodiemi: <i>A. heracleifolia</i> (Kom.) Compt.& Hedd. a <i>A. matsumurae</i> (Nakai) Compt.& Hedd. (obě s bohatě větvenými květenstvími), případně s <i>A. cimicifuga</i> L. nebo <i>A. brachycarpa</i> (Xiao) Compton (obě se žlutými staminodiemi, květenství rovněž větvená)
Vytrvalost	spolehlivě mrazuvzdorná
Dlouhověkost	dlouhověká, potřebuje delší čas k vývinu bohatých trsů
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Srpen
Konec doby kvetení	Říjen

Doba zrání

Doba zrání - poznámka	nakvetlé stonky k řezu v době rozkvětu třetiny kvítků v hrozu; trvanlivost 4-5 dní
-----------------------	--

Nároky na stanoviště

Faktor světla - polostín	✓
Faktor světla - stín	✓
Faktor tepla	výsevy 16°C-22°C, poté stratifikace (minus 4°C) po 6-8 týdnů, vzchází nepravidelně při 10°C; po přehmkování 12°C-16°C; mrazuvzdorná do minus 34°C (USDA)
Faktor vody	mesofyt
Faktor půdy	propustná, spíše kyselá pH 6.4-7.0) s vyšším podílem organické složky
Faktor půdy - poznámka	vododržná, nezasolená (EC do 1.6 mS.cm)

Užité vlastnosti

Použití - pro trvalky	PD - Porost dřevin, OPD - Okraj porostu dřevin, VPp - Volné plochy přírodě blízkého charakteru a VPz - Volné plochy záhonového charakteru
Použití - pro trvalky - pozná..	G 2-3 hs, příležitostně GR 2-3 abs (lesy a okraje lesů, přiměřeně vlhčí půdy, polostinná až stinná stanoviště)
Použití	okraje porostů, stinné části záhonů a zahrad - solitéra nebo skupinová výsadba.
Choroby a škůdci	početné ascomycety (<i>Rhizoctonia</i> , <i>Cercospora</i> , <i>Ramularia</i> , <i>Gnomonia</i> , <i>Metasphaeria</i> , <i>Clypeoportella</i> , <i>Crocicreas</i> , <i>Sphaerella</i> ,

	Ombrophila), rzi (Puccinia), chytridiomycety (Synchytrium), ze škůdců roztoči (Aceria), mšice (Aulacorthum, Aphis), červci (Atrococcus), pilatky (Monostagia), molice (Trialeurodes, Siphoninus), nosatci (Tapinotus) a mandelinky (Galerucella, Lythraia, Psylliodes), píďalky, přástevníci a jiní motýli (Chloroclystis, Anticollis, Spilosoma, Simyra, Orthosia, Monochroa aj.)
Růstové i jiné druhově spec..	příjemně vonný květ, silná vertikála v kompozice, okrasná květem i listem (obzvláště vínově vybarvené odrůdy)
Doporučený spon pro výsad..	2-3 rostlin na m2 (rostliny k řezu 0.8 x 0.5 m, nutná instalace sítě)

Množení

Množení	Předpěstování sadby, Řízkování a Dělení trsů
Množení - poznámka	výsevy 10°C-12°C - nutná dvouměsíční stratifikace při minus 4°C, 25 g osiva k dopěstování tisíce rostlin (ne odrůdy)
Mezihrnky	deset týdnů po vzejití do 8 cm hrnků nebo multiplat
Konečné hrnky	12-16 cm
Retardace	ne
Květní tvorba	exaktní data dosud nedostupná
Reakční doba	exaktní data dosud nedostupná
Doba kultivace	výsadby k případnému řezu kvetoucích stonků 5-8 let
Odrůdy	‘Atropurpurea’, ‘Black Negligee’, ‘Hillside Black Beauty’ a ‘Brunette’ s purpurově probarveným olistěním i petaly, ‘White Pearl’, ‘Armleuchter’, ‘Frau Herms’ s květy sněhově bílými

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [Labyrint zahrad / Unspecified \(L: stinná zahrada, 'Carbonella', 'White Pearl'\)](#)

Ostatní

Výsev/výsadba na stanoviš...	‘Carbonella’: X/2018, ‘White Pearl’ - VI/2023
Dodavatel	‘Carbonella’ - Slovenské trvalky, ‘White Pearl’ - Trvalky Semanín
Poznámka	v zahradách doposud rozšiřována pod jménem Cimicifuga simplex(DC.) Ledeb.
Odkazy	• Compton J.A., Culham A., Jury S.L.: Reclassification of Actaea to include Cimicifuga and Souliea (Ranunculaceae): phylogeny inferred from morphology, nrDNA ITS, and cp DNA trnL-F sequence variation. Taxon 47: 593-634, 1998.

